

Tiesiska datu apstrāde pēc regulas spēkā stāšanās

Signe Plūmiņa
Datu valsts inspekcijas direktore

2015.gada 20.oktobris

Izmaiņas

- Modernizācija
- Paaugstināties harmonizācija
- Vērsta uz patērētāju uzticamību un kontroli
- Palielināties caurskatāmība, pienākums pamatot, ka datu apstrāde ir tiesiska, pārskatatbildība (*accountability*)
- Tehnoloģiju attīstība, jauna domāšana
- Personas dati rada jaunu datu rašanos (atrašanās vietas dati, noslodzes dati, u.c.)

Vai tiešām “viss mainīsies”?

Pamata datu aizsardzības elementi paliks nemainīgi:

- Personas dati
- Piemērošanas joma
- Pārziņi
- Datu aizsardzības principi
- Tiesības piekļūt personas datiem
- Datu nodošanas noteikumi
- Nacionālās uzraudzības iestādes
- Uzraudzība/sankcijas

Ievērojamākās piedāvātās izmaiņas

- Datu pārkāpumu pieteikšana jeb informēšana par datu aizsardzības pārkāpumu
- Integrētais privātums (*privacy by design*) un pēc noklusējuma
- Datu aizsardzības ietekmes novērtējums
- Pārskatatbildība (*accountability*)
- Lielākas sankcijas
- Vairs nebūs datu apstrādes reģistrācija
- Tiks stiprinātas datu subjekta tiesības: pieeja datiem, datu dzēšana, datu pārnesamība

Datu pārkāpumu pieteikšana jeb informēšana par datu aizsardzības pārkāpumu

- Ja datu apstrāde ietekmē DS tiesības un brīvības, 72 stundu laikā jāinformē uzraudzības iestāde, sniedzot noteiktu informāciju
- Operatoram nekavējoties jāinformē pārzinis
- Pārzinim jā saglabā informācija par pārkāpumu (*breach*)
- Jāinformē DS. Vai vienmēr? Kad?

Integrētais privātums (*privacy by design*) un pēc noklusējuma

- Mērķis – ieviest atbilstošas tehniskos un procesuālos risinājumus, lai ieviestu datu aizsardzības principus efektīvi un integrētu nepieciešamos aizsardzības pasākumus apstrādes risinājumos
- Piemēram: kad tiek veidota jauna IT sistēma, kas saglabā vai dod pieeju datiem, izstrādā tiesību aktus, politiku vai stratēģijas, kas var ietekmēt privātumu, kad vēlas uzsākt jaunu datu apmaiņu, vai plāno apstrādi jauniem mērķiem

Datu aizsardzības ietekmes novērtējums

- Ieguvumi: identificēt riskus un tos novērst, novērst nevajadzīgas izmaksas, atrast piemērotus risinājumus, pozitīva ietekme uz personām, nodrošināt tiesību aktu ieviešanu, novērst uzticamības un reputācijas zaudējumu
- Ja novērtējums jāveic obligāti, tad pirms apstrādes jākonsultējas ar uzraudzības iestādi. Var noteikt 6 mēnešu periodu ieviest atbilstošus pasākumus

Datu aizsardzības ietekmes novērtējums

OBLIGĀTI:

- Sistemātiska vai plaša personas aspektu novērtēšana jeb profilēšana, kas rada personai tiesiskas sekas vai būtiski ietekmē personu
- Sensitīvo personas datu (arī ģenētiski dati), biometrisko datu, vai saistīta ar būtisku ietekmi uz bērniem, apstrāde. Kriminālsodāmība, kriminālprocess, drošības līdzekļi.
- Sistemātiska vai plaša noteiktas vietas novērošana (videonovērošana), it īpaši, ja publiski pieejama informācija
- Uzraudzības iestāde var noteikt precīzāk, kad jāveic

Datu aizsardzības ietekmes novērtējums

Saturs:

- Vispārējas plānotās apstrādes apraksts
- Risku novērtējums
- Līdzekļi, kas vērsti uz riskiem (to novēršanu), t.sk. aizsardzības pasākumi, drošības līdzekļi un procedūras

Novērtējumam jābūt aktuālam

Var tikt apspriests ar DS un to pārstāvjiem

Pārskatatbildība (*accountability*)

- Pārzinim ir jādemonstrē atbilstība
- Noteiktas politikas un ieviesti atbilstoši risinājumi
- Pārzinim jāievieš procedūras ar kurām var pārbaudīt to efektivitāti
- Publicē regulāri atbilstības novērtējumu
- Obligātums – datu raksturs jeb veidi, apjoms, konteksts un mērķis, ietekme uz datu subjektiem
- Dokumentācija: kādus datus apstrādā, pārzinis/pārziņi, datu speciālists, mērķi, datu saņēmēji, vai nodos ārpus ES, datu saglabāšanas ilgums, drošības pasākumi, u.t.t.

Lielākas sankcijas

- Var vērsties savas dzīvesvietas tiesā, ja vien pārzinis/operators nav publiska iestāde.
- Pārziņa atbildība par kaitējumu/zaudējumu. Atlīdzība vai kompensācija.
- Kriminālatbildību nosaka dalībvalstis.
- Administratīvās sankcijas: brīdinājums, līdz 100 000 (1milj.)EUR (vai 5% no gada kopējā uzņēmuma apgrozījuma).

Datu speciālisti

- Obligātums nav noteikts. Uzdevumi: palīdzēt un informēt pārzini, operatoru, uzraudzīt ieviešanu, palīdzēt DS, u.c.
- Publiskais sektors, pamatdarbība saistīta ar apstrādi, kas saistīta ar personu regulāru vai sistemātisku novērošanu vai augstu risku, 5000 DS dati 12 mēnešu periodā, u.c.
- Var iecelt vienlaicīgi vairākiem pārziņiem
- Profesionālā kvalifikācija, t.i. datu aizsardzības zināšanas un pieredze, spēja veikt savus pienākumus
- Nevar būt interešu konflikts starp veicamajiem uzdevumiem
- Speciālista kontaktinformācija – publiski pieejama

Datu subjektu tiesības

- Jāsniedz skaidrā un saprotamā valodā informācija DS par tā tiesībām
- Pirms apstrādes sniedzamā informācija
- Tiesības saņemt informāciju (par brīvu, saprātīgos intervālos)
- Datu labošana
- Tiesības tikt aizmirstam (nav mērķa, atsauc piekrišanu vai nav cita tiesiskā pamata, ja iebilst, nelikumīga apstrāde)
- Datu pārnesamība

Izmaiņu ietekme uz izdevumiem

Ko pārziņiem darīt patreiz?

- Datu subjektu kontroles tiesības attiecībā uz savu personas datu apstrādi
- Vai un kā pārzinis pārliecinās, ka veiktā datu apstrāde ir atbilstoša tiesību aktiem?
- Darbinieku izglītošana par personas datu aizsardzību
- Integrētais privātums (*privacy by design*)
- Ziņošana par personas datu aizsardzības pārkāpumiem

Paldies par uzmanību!